

Sjømannskap 1

- Båt- og skrogtyper
 - Fortrenger
 - Halvplaner
 - Planende skrog

28.10.2008

Sveinung Bakken

1

Fortrengerskrog

- Snekker
- Fiskeskøyter
- Dytter seg gjennom vannet
- Stor lastekapasitet
- Tåler mye sjø, ruller i stedet for å slå
- Begrenset hastighet
- Gjerne stor motor på lavt turtall med stor propell

28.10.2008

Sveinung Bakken

2

Halvplaner

- Hybrid mellom planer og fortrenger
- Bunnen flater ut mot hekken
- Klatrer opp på baugbølgen sin og klarer nesten å frigjøre seg fra hekkbølgen
- Brøyter mye sjø!
- Litt raskere

28.10.2008

Sveinung Bakken

3

Planende skrog

- Hever seg opp av vannet slik at båten får minst mulig tverrsnitt i vannet.
- Gjerne mest økonomisk rett over planende hastighet
- Trim veldig viktig
- Båten kan slå i sjø, dypere V-bunn gir bedre sjøegenskaper.
- Veldig rask
- Kan være ubehagelig i mye sjø

28.10.2008 Sveinung Bakken 4

**Sjømannskap 5
Motortyper**

<ul style="list-style-type: none"> • Diesel <ul style="list-style-type: none"> – I praksis kun innenbords – Turbo, kompressor og intercooler – Gjerne litt større motorer – Enkle å holde i gang, stopper ikke før dieselen stenges av. – Diesel er tryggere å oppbevare 	<ul style="list-style-type: none"> • Bensin <ul style="list-style-type: none"> – to- og firetakt – Innen- og utenbords – Turbo, kompressor og intercooler – Fra 5 hk og opp til 2-300 hk – Mer komplisert å holde i drift – Bensin og bensindamp er eksplosjonsfarlig!
---	--

28.10.2008 Sveinung Bakken 5

**Sjømannskap 6
Drivverk og propell**

<ul style="list-style-type: none"> • Stiv aksling og ror • Vannjet • Varianter av hekkaggregat • Påhengsmotor 	<ul style="list-style-type: none"> • Propeller <ul style="list-style-type: none"> – Diameter – Stigning – Slipp – Antall blader
---	---

28.10.2008 Sveinung Bakken 6

Sjømannskap 7 Vedlikehold

- Manglende vedlikehold kan gi store konsekvenser
- Alt om bord bør være i stand og klart til bruk
- Vet aldri når vi får bruk for viktig utstyr
- Hold orden på utstyr, fendere, tauverk etc
- Som med dykking, kaos er oppskrift på problemer og dårlig håndtering.

28.10.2008

Sveinung Bakken

7

Sjømannskap 8 Fortøyning

- Fenderbruk
- Fortøyning
 - Brest, spring
 - Dregg
 - Aktiv bruk
- Knoper- og stikkpensum:
 - Pålestikk (potet)
 - Dobbel halvstikk (fin fortøyning og fendere)
 - Båtsmannknop [evt også flaggstikk] (skjøting)

28.10.2008

Sveinung Bakken

8

Sjømannskap 9 Brann

- Drivstoff og gass brenner/eksploderer
- Branntrekant: luft, brennbart og varme
- Preventivt
 - Ikke søl med drivstoff
 - Ikke varme i nærheten av fylling og lekkasjer
 - Luft motorrom før start
 - 12V kan monteres selv, 220V må monteres av elektriker
- Reaktivt
 - Slukkemuligheter er viktig.
 - Pulver og skum
 - Vann
 - Brannteppe

28.10.2008

Sveinung Bakken

9

Sjømannskap 10

Miljø

- Sjøen er ikke et avløp, ei heller søppelplass
- Respekter dyreliv, reservater og hekkeplasser (merket i kart og/eller med skilt)
- Folk er som regel på sjøen for å kose seg, tenk derfor over støy fra motor og personer.

28.10.2008

Sveinung Bakken

10

Sjømannskap 11

Nød

- Mobiltelefon
 - Kan fungere veldig bra i kystnære farvann
 - 113 Ambulanse
 - 112 Internasjonalt nødnummer
 - 120 Hovedredningssentralen
- VHF
 - Viktigste sikkerhetsstyret om bord
 - Krever maritimt VHF-sertifikat for å føre båt med fastmontert VHF om bord (Fjøsset II!)
 - Men: i et nødstilfelle er alle midler lov, selvfølgelig også VHF selv om man ikke har sertifikat
 - Kanal 16
 - Pan Pan – Fare, be om assistanse
 - Mayday - Alle ressurser settes inn for redning
 - Medico – For medisinsk konsultasjon
 - "DISTRESS"-knapp

28.10.2008

Sveinung Bakken

11

Sjømannskap 12

Mayday

- Nødsignal:
 - MAYDAY MAYDAY MAYDAY
 - Dette er Fjøsset II/LA4925, Fjøsset II/LA4925, Fjøsset II/LA4925
- Nødmelding:
 - MAYDAY
 - Dette er Fjøsset II/LA4925 500 meter rett vest av Munkholmen, Trondheim 63 grader 22 minutter nordlig, 12 grader 4 minutter østlig
 - Vi har kantret med 6 personer og trenger umiddelbar hjelp til søk og berging av 2 personer.
- Gjenta nødmelding med pauser slik at fartøy får tid til å svare.

28.10.2008

Sveinung Bakken

12

Sjømannskap 13

Nød fortsetter

- På sjøen hjelper vi hverandre, på den måten vil også vi en gang få hjelp om vi skulle trenge det.
- I tilfelle sleping kan man avkreve kompensasjon for utgifter fra havarist (men husk goodwill, det lønner seg)

28.10.2008

Sveinung Bakken

13

Sjømannskap 14

Signalmidler ved nødstilfelle

- VHF og mobiltelefon
- Nødraketter og signallys
- Knallskudd, rifle eller lignende
- Orange røyk
- Flagg
- Morse
- Vifte med strake armer ut til siden
- Vedvarende signal fra vilkårlig signalkilde (tåkelur, lys, bjelle osv)

28.10.2008

Sveinung Bakken

14

Sjømannskap 15

Triks i ludo

- Hvis en nødsituasjon oppstår kan man bruke en del triks for å forsinke et evt havari.
- Drivanker
- Anker hvis dybde tillater det
- Flere?

28.10.2008

Sveinung Bakken

15

Sjømannskap 16 Mann over bord

- Kast ut flytemidler, kastebøye
- Rett lyskaster på personen, ikke se rett på men i et 8-tall rundt
- Start søk, få med flere båter om nødvendig (PAN PAN)
- Få person om bord og i tørt tøy, varm opp sakte

28.10.2008 Sveinung Bakken 16

Sjømannskap 17 Flaggbruk

- Flagg blir brukt for å gi signal om spesielle ting.
- Alpha – dykker i vannet, hold avstand
- Uniform Whiskey – God tur!
- November over Charlie - Nødsignal

28.10.2008 Sveinung Bakken 17

Sjømannskap 18 Ansvar og forsikring

- Korte trekk
 - Båtfører har ansvaret
 - Forsikring som på bil, men ikke påbudt.
- Mer om dette under Fjøs spesifikt

28.10.2008 Sveinung Bakken 18
